

Motion till riksdagen 2009/10:Fi314

av **Lennart Sacrédeus och Otto von Arnold (kd)**

En bredare syn på ekonomin

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att komplettera nuvarande BNP-mått och att utreda förutsättningarna för att kvantifiera en grön nettonationalprodukt, NNP.

Motivering

I den ekonomisk-politiska debatten och i universitetsundervisningen om ekonomi måste perspektiven breddas på vad ekonomi innebär. Institutionernas och värdegrundens betydelse måste ges ett större utrymme. I ett sådant sammanhang anser vi kristdemokrater att ökat utrymme behöver ges inte minst till de ekonomiska och juridiska institutionernas betydelse, tillsammans med värdegrunden, för att i ett samhälle kunna skapa stabilitet, tillit och rättssäkerhet.

Ekonomisk tillväxt i form av tillväxt i BNP är ett viktigt, men i våra ögon ofullständigt sätt att mäta välfärd. BNI- och BNP-begreppen som instrument för att beskriva ett lands välstånd är inte helt okontroversiellt utan kritiserat från många håll. Begreppen anses för strikt avgränsa levnadsstandarden i ett land till monetära termer när man använder summan av alla varor och tjänster som producerats under ett år och den summan slås ut per invånare i landet.

I BNP-begreppet kan värdet av produktionen följas från ett år till ett annat, men det säger ytterst lite om ett lands välfärd i dess djupare och därmed egentliga innebörd.

Det finns i dag ett tiotal länderjämförande välfärdsindex som fått större spridning och som publiceras av bl.a. FN och av olika forskningsinstitut och universitet världen runt. Ett grovt mått på ett lands välfärd är Human Development Index (HDI) som tagits fram av FN:s biståndsorgan, UNDP. HDI publiceras varje år och grundar sig på sammansatt statistik över bl.a. förväntad livslängd, BNP per capita och utbildningsnivå. De länder som har högst välfärd befinner sig även i det övre skiktet när det gäller BNP per invånare.

Fel! Okänt namn på

Sverige placerar sig högt när det gäller förväntad livslängd och utbildning, men har lägst BNP per invånare av de tio länder som toppar välfärdslistan. Även SCB har publicerat internationella välfärdsindex vid några tillfällen. Sverige bör eftersträva att ett bredare mått på välfärdsutveckling används parallellt med BNP-begreppet. Därför bör vi själva göra detta i officiella sammanhang. Ett sådant instrument bör bygga på att mäta ekonomisk tillväxt i förhållande till resursförbrukningen.

Möjligheten att mäta grön NNP, där man tar ställning till huruvida varorna och tjänsterna som producerats är mer eller mindre bra eller dåliga ur ett miljöperspektiv, vinner mark. Mycket teori finns etablerad på området för hur en miljöjusterad nettonationalprodukt tas fram – en NNP där man tagit hänsyn till löpande miljöskador, resursutnyttjande, råvaruuttag samt förlitningar i naturkapitalet. Att därifrån utveckla ett empiriskt grönt NNP-mått har emellertid visat sig svårt.

Att fånga begreppet i monetära miljöräkenskaper har sina svårigheter till följd av de många olika, ibland svårvärderade variabler och komponenter samt deras inre samspel. Den förändring kvantitativt och kvalitativt som en miljöskada eller förlorat naturkapital innebär, måste kunna fastställas i naturvetenskapliga data. Detta är möjligt att kvantifiera till värden vid händelser som exempelvis korrosionsskador, växande gröda eller skadad fisk. Däremot är det betydligt svårare när människors hälsa försämras, arter utrotas eller i fråga om allemansrättens påverkan på naturkapitalet. Med betalningsviljestudier undersöks hur mycket respondenter är villiga att betala för att en aspekt av miljön inte ska försämras. Den prissättning på naturvärden som framkommer ur dessa studier kan sedan användas representativt för hela landet. Bedömningen enligt Konjunkturinstitutet är att studierna är otillräckliga som underlag då varje miljöskada eller naturkapital i fara måste studeras för att sedan aggregeras nationellt och justera NNP.

En statlig utredning som gjordes 1991, "Räkna med miljön!", ligger till grund för dagens möjligheter att kvantifiera miljödata. Även om denna utrednings slutsatser har utvecklats och lagt grund för flera statistiska metoder där samband mellan ekonomi och miljö mäts, behöver en ny metod tas fram för att nå målet att introducera ett nationellt mått på ett lands välstånd med hänsyn till miljövärden. Regeringen behöver därför på nytt göra en ansats genom att utreda hur ett grönt NNP kan tas fram.

Stockholm den 6 oktober 2009

Lennart Sacrédeus (kd)

Otto von Arnold (kd)